

Jumalateenistus Nõos N, 24.12.20 kell 16.00, jõuluõhtu

Lektsioonid: 1Ms 3:15, 1Ms 12:2, 1Ms 26:4, 1Ms 49:8,10, 5Ms 18:18,19, Ps 89:4,5, Mi 5:1, MI 3:1, Lk 2:1–7, Lk 2:8–14, Lk 2:15–20, Tt 2:11–14

Jutlus: 2Kr 4:16–18

Laulud: EELK lauluraamatukomisjoni prooviväljaanne nr 1, 2020 („Tasa, tasa jõulukellad kajavad“, „Ei au, ei hiilgust otsi ma“, „Üks roosike on tõusnud“, „Püha öö“, „Ma tulen taevast ülevalt“, „Neil karjastel väljal“, „Kõik usklikud, tulge“, „Kui armsalt jõulupuu nüüd hiilgab“, „Läbi pimedada öö“, „Oh sa õnnistav“)

Seepärast me ei tüdi, vaid kuigi meie väline inimene kulub, uueneb seesmine inimene ometi päev-päevalt. Sest see praeguse hetke kerge ahistus saavutab meile määratult suure igavese au, meile, kes me ei pea silmas nähtavat, vaid nähtamatut, sest nähtav on mööduv, nähtamatu aga igavene.

Sel sügisel olen siin ja seal märganud loosungit: „Sel aastal tulevad jõulud teisiti.“

Kui selle – muidugi eelkõige kujundlikuna mõeldud – väite üle järele mõelda, siis võib osaliselt nõustuda, osaliselt aga mitte.

Muidugi mõeldakse selle väitega piiranguid toimingutes, mida ollakse harjutud enne jõule ja jõulude ajal tegema. Ära jäävad koolide ja asutuste jõulupeod. Keelatud või raskendatud on hooldekodude ja vanainimeste külastamine jõulusoovide silmast-silma edastamiseks. Ning muidugi lasub kõigi inimeste tavapärase jõulutegevuste üle haigusohu tume vari. Nii see on, vastu vaielda on raske.

Siiski näib mulle, et suures osas muudab meie seekordsed jõulud teistsuguseks infoajastu etapp, milles 21. sajandi teise aastakümne lõpul elame. Olen koroonakriisi ajal end tihti tabanud mõttelt, kui suur vahe on sellel, kuidas inimesed tegelikult elavad ja sellel, kuidas seda keegi kõrvalt kirjeldab.

Meie esivanemad on viimase 150 aasta jooksul läbi elanud erinevaid kriise, sõdu ja poliitilist surutist. (Võiks öelda ka kõigil aegadel, kuid kõnelen just viimasest 150 aastast, sest selle perioodiga seob mind mu lähedaste kaudu aktiivne mälu.)

On olnud kannatusi, mida tänapäeva inimene ei suuda ettegi kujutada, kuid elati sellegipoolest. Sünniti, omandati kooliharidust, abielluti, saadi lapsi, hoolitseti laste ja majapidamise eest, tehti tööd, saadi vanaks ja surdi. Kui oli raske, siis kannatati, aga loodeti ikka, et hommegi tõuseb päike ja tavapäraseid toimetusi saab kõigele vaatamata jätkata.

Usun, et inimesed mõtleavad samamoodi ka täna. Hull lugu küll, et inimesed haigestuvad uude nakkushaigusse, aga vajalikud tööd tuleb ikka ära teha ja eluga edasi minna. Mõned meie kõrvalt surevad. Neid tuleb leinata ja koos lähedastega kurvastada, kuid siis ikkagi vaadata, kuidas eluga edasi saab. Kurbuse kõrval peab olema ka rõõm ja nutu kõrval nali. Muidu ei saa elada, pole kunagi saadud.

Meie infoajastul aga, mil inimestel on vabalt kättesaadavad kõikvõimalikud infokanalid, on moodustunud üks teine reaalsus, mis lakkamatult veeretab ühte ja sama teemat. Nimetaksin seda „eetri-reaalsuseks“, kuna mõiste „virtuaalreaalsus“ ei hõlmaks vist tavaarusaama kohaselt raadiot ja televisiooni.

Eetri-reaalsusesse süvenedes tundub, et seal toimetajail on endale võetud kohustus, et inimesed peavad iga päev täpselt teadma, kui palju on koroonaviirusesse nakatunuid ja koroonahaigeid. Täpselt samuti nagu tuleb tingimata teada, milline ilm tuleb järgmisel nädalal või mis toimus ööpäeva jooksul spordiväljakuil. Ja inimesed jälgivadki seda eetri-reaalsuses pealesunnitud rütmi. Umbes samamoodi, nagu noored pidevalt arvutis, selles n-ö virtuaalreaalsuses elavad, mida aga ühiskond üldiselt näppu viibutades ju taunib.

Küllap on sama eetri-reaalsus toimunud ka 20. sajandi sõdade ajal, mil kuuldavast, loetavast ja nähtavast meediast esitatakse pidevalt sõjateateid, nagu oleks inimestel sellest kergem. Inimesed aga peavad ka sõja ajal hommikul tõusma, päevatöö ära tegema ja õhtul magama minema, et hommikul uuesti tõusta.

Kui aga süvenedki oma igapäevaste ülesannete täitmisse ja unustad korraks kogu selle eetri-reaalsuse, siis mõistad, et elu on oma rõõmude ja muredega alati elamisväärne. Enne meid olid inimesed ja, kui Jumal lubab, tulevad inimesed ka pärast meid. Meie peame oma elu meile antud annete ja vastutuse piires ära elama ning teatepulga järgmistele põlvkondadele edasi andma.

Põhjus, miks jõulud tulevad ka seekord nii nagu ikka, ongi seotud selle tõelise, igapäevareaalsusega. Inimesed tunnevad oma südames, et jõulud on eriline aeg – kõigi kriiside ja eba-jõulupärase ilma kiuste (muuseas tuli siinkandis eile ilus lumi maha, erinevalt eetri-reaalsuse kurbadest ennustustest). Saadetakse jõulukaarte, ehitakse kuuske, valmistatakse ette kingitusi. Jõulupühadel minnakse ka kirikusse (mis siis, et piirangutega). Kristlane teab, et Jumal on seda kõike lubanud selleks, et inimene saaks kord jälle osa sellest rõõmust ja rahust, mille kogu loodu Lunastaja sünd Petlemmas 2000 aastat tagasi on inimestele andnud.

Valisin tänase jõuluõhtu kõne aluseks apostel Pauluse sõnad 2Kr 4. peatükist, sest jõuluevangeeliumi on juba loetud. Paulus nimelt ütleb midagi olulist jõulude mõtte kohta.

Meie kirjakoht algab sõnadega: „Seepärast me ei tüdi...“ Mispärast siis Paulus (kes ennast „meietab“, kuid mõtleb sellega ka kõiki Kristuse järelkäijaid) ei tüdi? Ta vastab sellele mõni salm varem: me teame, „et see, kes äratas üles Issanda Jeesuse, äratab meidki koos Jeesusega üles ja seab enda ette koos teiega.“

Teisiti ja lihtsalt öeldes, Paulus on tänulik, et ta ei pea kartma surma. Ja meie kirjakohtas ta täpsustab: „...kuigi meie väline inimene kulub, uueneb seesmine inimene ometi päev-päevalt.“ Usus Jeesusesse Kristusesse, kes on sündinud Petlemmas ja surnud Jeruusalemma lähedal Kolgata mäel, oleme saanud oma südamesse nn seesmise inimese, uue loomuse, mis ei allu maistele piirangutele, sh eetri-reaalsusele, vaid mis kasvab Jumala Püha Vaimu toel.

Väline inimene, meie ihu ja kõik muu, mis meile siin maailmas oluline on, kulub. Saame vanemaks, jääme haigeks ja sureme – kõik see toimub paratamatult, nagu väga hästi teame.

Kuid sisemine inimene ei lase meil siiski julgust kaotada. Paulus nimetab „praeguse hetke kerge ahistust“. Tema ajal, võib kindel olla, oli see ahistus ikka palju suurem kui praegu. Teda kui aktiivset misjonäri kiusati taga, peksti ja veeti kohtu ette. Samuti on ju Rooma riigi viimaseid sajandeid nimetatud ängistuse ajastuks, mil välise hiilguse ja suurejoonelisuse taotluse juures hakkas inimeste lootus paremale tulevikule järjest kahanema.

Kuid Paulus kinnitab, et see meie praeguse hetke kerge ahistus saavutab meile määratult suure igavese au siis, kui me ei pea silmas nähtavat, vaid nähtamatut, sest nähtav on mööduv, nähtamatu aga igavene.

Jõulurõõm, mis meie südameid kord aastas täidab, pole midagi nähtavat. See tuleb kusagilt väljastpoolt ega lase end kuidagi inimlikult piirata. Jumal on meile andnud seose, et see jõulurõõm lähtub Jeesuslapse sünnist. Ja kui meil midagi paremat selle seose kõrvale panna pole – meie kristlik rahvas on ikka uskunud, et pole – siis usaldagem rahumeeli seda jõulurõõmu ning ütlegem üksteisele rõõmsalt: jõulud tulevad seekord siiski samamoodi nagu ikka.

Õnnistatud jõulupühi, armas Nõo kihelkonna rahvas!

Aamen.